

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

Directorium Horarum Canoniarum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

AD LECTOREM.

SEQVEBATVR iam Sextus li-
ber eiusdem Authoris, De quiete
mentis in Deo, brevior omnino &
succinctior quàm ipsius rei tū di-
gnitas, tum etiam necessitas, nostris preser-
tim temporibus, postulare videbantur. Qua-
re illius loco, ad eundem tamen finem spe-
ctantes duos alios Tractatus: Alterum qui-
dem de horis canonicis ritè persolvendis; al-
terum verò de viis quibus ad perfectam v-
nionem cum Deo perveniatur (quod per ora-
tionem ac meditationem imprimis fit) à pio
quodam & perdocto viro ex D. Benedicti fa-
milia, olim accurate conscriptos & elabora-
tos subiunximus: ut hac ratione non modò
satisfaceremus ardenti desiderio plurimo-
rum, verum etiam quantum in nobis esset,
omnium omninò Religiosorum uti-
litati ac profectui spiritua-
li consuleremus.

* Fri. Garcia c. 1.
necio. Benedictino.

NOTA.

TRA-

De Tractatus huius Authoris maxima
utilitate & veritate Domini ARNOTI
à Wien libri quinti, pagina 601-

NB.

TRACTATVS
PRIOR QVI DIRECTO-
RIVM HORARVM CANONICA-
RVM INSCRIBITVR, IN QVO
 religiosus instruitur, quomodo tam in nocturna
 quàm in diurna psalmodia sese habere
 debeat, vt illam debita cum atten-
 tione & reuerentia per-
 ficiat.

*Quòd religiosus magnopere debet esse sollicitus
 circa diuinum officium.*

CAPVT I.

IN secundo libro Paralipomenon
 ca. 29. scribitur: Filij mei nolite ne-
 gligere, vos elegit Dominus, vt ste-
 tis coràm eo, & ministretis illi, co-
 latisq; eum. Quia igitur Deus ele-
 git religiosum in suum ministrum, vt colat &
 seruiat ei, oportet vt sciat, qualiter ei seruien-
 dum est. Nam vt ait Gerson nihil ita primo &
 præcipuè conuenit religioso, sicut digne & stu-
 diose cultum replere diuinum, id est, horas ca-
 nonicas, quas pater & dux noster Benedictus in
 regula opus Dei nuncupat. maxime cum præci-
 puum religiosi officium prout dicit beatus Hie-
 ronymus sit diuinis laudibus vacare, offerendo
 ei hymnos, psalmos, orationes, & sacrificia: &
 per hæc populum Deo reconciliare sua & pro-
 ximorum deslendo peccata. Vnde oportet mo-
 nachum

nachum vigilanter ac diligenter studere, vt feruitutis suæ p̄sum dignè valeat exoluere, ne illa eum Hieremiæ Prophetę formidanda comprehendat maledictio; Maledictus homo qui opus Dei facit negligenter.

Quòd necessarium sit religioso, se ante vigilias preparatum reddere ad diuinum officium persoluendum.

CAPVT II.

Legitur in Ecclesiastico: Ante orationē præpara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum. Legitur præterea in collatione Abbatis Isaac, quod quales cupim⁹ in oratione inueniri, tales ante eam oportet nos præparari. Scribitur quoq; in libro, qui dicitur Speculum monachorum: Stude excitare cor tuum aliqua deuotione præueniens horam canonicam, quam dicturus es. Sume tibi exemplum à paupere, qui cùm vult eleemosynam ab aliquo diuite exposcere, studet eum præuenire: cogitans quibus verbis ad impendendam optatam eleemosynam valeat eum flectere. Inspice quoque aliquem mortis reum, antequam contra eum feratur sententia, quàm studiosè nititur cogitare, antequam sistatur iudicis tribunalibus, quid poterit perorare cùm ei astiterit, quod eum valeat ad misericordiã inclinare. Similiter seruus Dei antequam appareat in conspectu diuinæ maiestatis sollicitè cōsiderare habet, quomodo & quibus verbis eius misericordiam possit flectere. Grandis igitur fratres & temera-

mera-

meraria audacia est absque vlla præparatione ad tantam accedere maiestatem. Omnis quippe tam diurni quàm nocturni diuini officij fructus consistit in præuia præparatione, secundum quod dicit Propheta: Præparationem cordis mei audiuit auris tua. Et nulla potest esse perfecta oratio, quam meditatio non præuenit, vt ait Hugo in tractatu de oratione. Et Ger-son in tractatu de mystica Theologia admonet, vt religiosus prætermisissis cæteris, ad canonicas horas dicendas se disponat.

Itaque dilectissimi fratres non sit nobis molestum vno horæ puncto, ante vigilias à lectulis surgere: cum omne earum meritum consistat in præparatione. Et venundemus Deo illam temporis morulam, & experiemur quam abundanter retribuet nobis. Et vt in hac præparatione aliquem teneamus modum, & non sit nobis vanum surgere ante lucem, tangemus hîc breuiter tres præparationis modos.

De tribus præparationum modis ad diuinum officium peragendum, & specialiter quomodo religiosus ad vigilias debeat præparare.

CAPVT III.

Dilectissimi fratres describunt Sancti tres præparationis modos, scilicet, præparationem

Remo-

Remotam, { quæ } sanctè viuendo,
 Propinquam, { cōsi- } profundè considerando,
 Proximam, { stit in } feruenter orando.

PRIMA est generalis: & hanc explemus bene & sanctè viuendo, scilicet vt nobis semper caueamus ab omni vanitate tam in cogitationibus quàm in verbis, quàm in actibus: & studeamus assiduè vt cor nostrum diligenter custodiatur, & tempus vtiliter expendatur: & operum intentio finaliter in Deum dirigatur, ne cor nostrum tempore orationis vanis phantasmatibus impediatur. Et si quando se vanis cogitationibus senserit infestari, debet aliquantulum legere ante orationem. & conetur ad ea quæ legit applicare mentem suam: & materia lectionis debet esse talis, vt ferat opem ad purè orandum.

SECUNDA præparatio dicitur propinqua & specialis, quæ facienda est in illo quadrante ante inchoationem vigiliarum, hoc modo: Postquam igitur exurgentes de cubilibus fuerimus induti, manebimus in cellis & stantes erecti supra pedes in loco, vbi quisque orare consuevit, debemus nos pro viribus intra nosmetipsos recolligere. Et sic recollecti, debemus mox considerare quid est quod sumus acturi, & propter quid surreximus à lectis: qui enim non considerat quod acturus est, incautus incedit in operibus suis. Quid enim fratres acturi sumus tempore diuini officij, nisi apparere in conspectu Dei & sanctorum Angelorum, & in Concilio iustorum & sanctorum fratrum? Vnde tria oportet
 nos

nos diligenter considerare, scilicet quòd ten-
dimus.

ad { Deum adorandum,
Deo gratias agendum,
Deum orandum.

Primo rendimus ad Deum adorandum tri-
num in personis, & vnum in essentia adoratio-
ne patriæ super iudicia iustificationis suæ. Iu-
dicia autem iustificationis eius, fratres intelli-
gere debemus incarnationem filij sui vnigeniti
Redemptoris nostri, natiuitatem, circumcissi-
onem, Regibus manifestationem, in templo præ-
sentationem; & denique suam sanctissimam
passionem, resurrectionem & cætera alia: quæ
gloriosus Dominus propter nostram redem-
ptionem super terram operari dignatus est. Et
dicuntur iudicia diuinæ iustificationis, quia per
ea redempti sumus & iustificati. Hoc est igitur
primum, quod postquam à lectulis consurrexi-
mus vt dictū est, cum summa diligetia & deu-
otione debemus cōsiderare. Et in his iudiciis ex-
hortantur nos sancti debere adorare, benedicere,
laudare, & magnificare Dominum: accipien-
do ea sicut obiecta in vigiliis, sicut infra dicitur
in officio vigiliarum.

Secundum quod considerandum est, cum
ad officium diuinum concurrimus, est, quod
tendimus ad impendendum gratias Deo &
eum laudandum pro receptis beneficiis, easque
tanquam obiecta in diurnis horis intueri: vt ex-
ponetur in prima & tertia.

Tertium quod à nobis est aduertendum, est,
quod tendimus orare immensam Dei clemen-
tiam

tiam pro nobisipfis, & pro vniuersis Ecclesie statibus, accipiendo personam singulorum vt explicabitur in sexta & nona. Inuitat autem nos ad prædicta, si attendimus quòd nihil Deo est.

- { Adorari dignius,
- { Laudari rationabilius.
- { Magis necessarium & vtilius.

His cum ingenti deuotione mente pertractatis, oportet vt mox nosmetipfos circumspiciamus: an, vt decet, simus dispositi apparere in Dei præsentia: ad quem habere sermonem tendimus. in Psalmis enim alternatim nobis loquitur Deus, nosq; loquimur ei. Ad hanc dispositionem requiruntur tria scilicet,

- { Purificatio,
- { Recollectio,
- { Affectatio.

Debemus primo habere mentem purificatam ab omni mortali peccato, vt ante diuinam præsentiam dignè apparere valeamus. Secundo recollectam ab omni distractione, vt diuinum officiũ attentè dicere queamus. Tertio affectatam aliquo deuotionis affectu: vt excusso torpore reuerenter canere possimus: vt sequenti præparatione apparebit clarius.

TERTIA præparatio quæ dicitur proxima, consistit in orationis frequentia: nihil enim prodest humana industria nisi adsit diuina gratia. Post prædictorum igitur considerationem flexis genibus suppliciter exoremus dominum, vt concedat nobis quatenus super iudicia iustificationis eius ipsum dignè queamus adorare,

Z &

& pensum seruitutis nostræ deuotè valeamus exoluere. Cumq; auribus nostris cymbalum maius insonare cœperit, surgemus ab oratione, dicentes hæc verba: Hoc signum magni Regis est, eamus & inquiramus eum, & offeramus ei aurum, thus, & myrrham.

Aurum deuotionis,

Thus deuotæ attentionis,

Myrrham fortis & reuerentis stationis.

Et sic pergemus ad oratorium cantantes in cordibus nostris cum ingenti lætitia cantica iubilationis, dicentes iterum: Ecce venit ad templum sanctum suum dominator Dominus: gaude & lætare Syon occurrens Deo tuo. Ecce ô anima mea Deus vniuersæ terræ: & ideo in conspectu suæ immensæ maiestatis psalle sapienter. His igitur & aliis similibus verbis Seraphicis oportet monachum mentem extirpare, & se totum in Deum leuare. Ingressi autem chorum aspergentes nosipso qua benedicta, dicemus: Asperges me Domine, &c. concipientes generalem de culpe leuibus contritionem. Et in ipso ingressu dicemus quoque: Introibo in domum tuam. Dicatur totus versus: Nosq; profundè inclinantes, mentis oculos, in Eucharistiæ Sacramentum figentes, atque Dominum Deum nostrum cum summa reuerentia adorantes adiungemus: Adoramus te Christe & benedicimus tibi, &c. & sequatur continuo: Dominus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te: tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, te iure laudant, te adorant

te glorificant omnes creaturæ tuæ. Et hæc adoratio dicitur latriæ, quæ est quædam species honoris, quæ soli Deo debetur. Et sic vnusquisque nostrum in loco suo stans' clausis oculis, & attracto spiritu, formabit intentionem in corde suo dicens: In conspectu Angelorum psallam tibi, ad laudem & gloriam, & gratiarum actionem summæ & indiuiduæ Trinitatis, & humanitatis Iesu Christi, & in vnione omnium superferuentissimarum affectionum, & orationum Domini mei Iesu Christi olim in terris, & nunc in dextera Dei patris pro nobis interpellantis: & in intellectu quem intendit Spiritus sanctus: & in veneratione beatissimæ virginis Mariæ, & istius sancti cuius hodie memoriam celebramus, & omnium sanctorum. pro salute quoque vniuersalis Ecclesiæ desidero has exoluere laudes; vtinam possem dignas. Et scitote fratres quod hæc intentionis formatio post prædictorum sollicitam considerationem est magnæ virtutis: illa enim exhibet vniuerso vigiliarum officio vim merendi, vt beatus Ambrosius, & alij Sancti testantur. Et adhuc si ex infirmitate in vigiliarum processu mens inaduertenter ad alia distrahitur, excusat nos à reatu distractionis: quia totum refertur ad primam intentionem, sicut præmissum est, formatam. & ideo oratio semper est meritoria, nisi aduertenter distrahatur, & non curet quantum in se est, mentem distractam reuocare. Et hæc sint quo ad præparationem, quam monachus debet facere ante vigilias in præmemorato horæ puncto, si cupit
 Z 2 spiri-

spiritualiter proficere, & eius obsequium acceptum esse Deo, & tota die erit deuotus & iocundus, & ad diuinum officium promptus. Per horas diurnas breuiter postquam in prædictis fuerit assuefactus, poterit considerare, quòd tendit apparere coram Domino, vt adoret eum, eique gratias agat, atque deprecetur eum vt supra diximus. Et quoties ingressus fuerit oratorium, toties aqua benedicta aspergatur, dicens vt supra: Adoramus te Christe, &c. adiciens: Deus meus es tu, &c. Et stans in loco suo in illa morula qua genu flectitur, forme intentionem, & attracto & recollecto spiritu tractet mentaliter præmissa scilicet. In conspectu Angelorum, & cætera.

Quomodo poterit deuotus religiosus in psalmodia esse attentus, & mente in Deum eleuari.

CAPVT III.

Dilectissimi fratres, Sancti in psalmodia varios describunt attentionis modos. Sed quia hac nostra ætate homines sunt rudis intellectus, & in diuinis rebus parum eruditi, non possunt ad sensus spirituales, quos sancti describunt pertingere. Et ideo ex omnibus modis quos sancti Doctores ponunt, vnum decreui mediocrem eligere: & secundum hunc totum diuinum officium, quo ad nostram psalmodiam disponere, vt quicumque quantumcumque rudis, ipsum valeat capere, & in ipso exerceri.

Trina oratio.

Primò igitur præmissa trina oratione, vel mentali præparatione, firmiter debemus credere nos esse in præsentia Dei, & conari vt simus ibi reuerenter attentè & deuotè, & ac si essemus Angeli Dei in cœlo ante thronum diuinæ maiestatis in medio illorum nosmetipsos præsentare. Cum autem qui præsidet facit signum, cogitare debemus nos à Deo vocari, vt ad habendum colloquia cum eo præparemur. Et quia indigni sumus ipsum supplicamus, vt vos reddat dignos, dicentes in exordio vigiliarum:

Deus in adiutorium

Deus in adiutorium meum intende: ad-

Domine labia

iiicientes ter: Domine labia mea ape-

ries: Et os meum annunciabit laudem tuam.

Et Dñe quid multiplicati

Domine quid multiplicati

sunt qui tri-

bulant me. In quibus suppliciter petimus longe à nobis fieri vniuersa hostium impedimenta, quatenus dignè & reuerenter Dominum super iudicia iustificationis eius adorare, laudare, & magnificare possimus: vt in superioribus dictum

est. Sequitur deinceps, In-

Inuitatorium

uitatorium. in quo cogitandi sunt Angeli adesse, & no-

bis alioqui inuitando nos, vt vna cum eis Dominum adoremus & laudemus. Et sunt deuote ruminandi omnes versus huius Psalmi: Venite

Z 3

exulte-

Hymnus exultemus Domino, &c.
 Statim subditur Hymnus:
 qui est quidam modus lau-
 dis, quem Deo offerimus collaudantes diuinam
 præsentiam, eiq; congratulantes. Subsequun-
 tur Psalmi primi nocturni, in quibus oportet
 monachum mentem stabilire in aliquo certo
 loco, & certas disponere stationes: ne huc illuc
 vagus discurrat. Et in quantum poterit, applicet
 sensum Psalmi his, quæ in illo assignato loco fi-
 unt, & sic prosequatur totum vigiliarum officii-
 um, collocando omnes earundem Psalmos in
 iuncturis quatuor digitorum leuæ interioribus,
 & exterioribus hoc modo: Ponat vnguem pol-
 licis in prima iunctura indicis: & in ea collocet

primum Psalmum

1. Psalmus quem dicens me- Annunciatio
 ditari debet ad-

uentum Angeli Nazareth, ac si cerneret veni-
 entem Angelum ad domunculam Domine no-
 stræ, & dicentem: Ave gratia. & cum Angeli
 multitudinem Angelorum psallentium: cum
 quibus & ipse cantet primum Psalmum, appli-
 cans pro posse eum his, quæ ibi geruntur scilicet
 mysterio Incarnationis filij Dei.

Primo finito Psalmo, ponat vnguem pollicis
 in secunda iunctura indicis aptans mentem su-
 am ciuitati Bethleem, & intueatur natum in-

fantem positum in

2. Psalmus præsepio, & Ange- Natiuitas.
 los & pastores ca-

nentes. & cum eis cantet ipse secundum Psalmum
 adaptans vt dictum est sensum eius, ad ea quæ
 illi

illic aguntur. & sic procedat per omnes leue iun-
cturas, vt si mens vagare cœperit, vngue tangens
iuncturam reuocet eam ad debitam medita-
tionem.

Tertius Psalmus cantandus est circumcisio-
ni Domini, applicando iuxta præmissa eum my-
steriis ibi gestis sci-

3. Psalmus licet materiali cir- Circumcisio.
cumcisio, per

quam nostra spiritualis significatur. Et imposi-
tioni nominis Iesu: quod interpretatur Salua-
tor: & effusioni sui preciosi sanguinis & dolori-
bus & lachrymis,

4. Psalmus &c. Quartum Psal. Adoratio Regū.
mum canta cum

Regibus, qui venerunt ad adorandum Regem
Regum, adaptans

5. Psalmus eum &c. Quintum Præsentatio.
concine Psalmum

cum Simeone & Anna in præsentatione pueri
Iesu in tēplo. Sex-

6. Psalmus tum cum Domina Fuga Domini in
nostra, & Ioseph in Ægyptum.

Ægypto, in amissione Domini in templo, in
baptismo, deserto, & transfiguratione. Et sic fi-
nitur primus nocturnus. Sedens autem in sub-
sellio attende ad sensum lectionum & respon-
sorum cum dicuntur: & transfigurare cum
Domino in monte.

SEQUITVR secundus nocturnus, in quo des-
bemus facere alias sex stationes. Primam ad in-
gressum Domini

7. Psalmus in die Palmarum, Ingressus Dñi
Z 4 in

in ciuitatem Hie- in Hierusalem
 rusalem. Et considera diligenter quæ ibi agun-
 tur: quomodo Dominus flet sedens super ali-
 nam: & ibi vna cum vniuersis illis turbis conci-
 ne primum Psalmum secundi nocturni, qui in
 ordine psalmodiæ septimus est, aptando illum
 ad propositum vt diximus. Secundus Psalmus
 concinendus est cum Apostolis in cœna. Et at-

tende diligenter

8. Psalmus quæ ibi aguntur. Cœna Domini
 Tertius Psalmus

est cantandus orante Domino in horto cum

Michaelē Ar-

9. Psalmus changelo & aliis Oratio Dñi
 Angelis ibi a-

stantibus. Quar-

10. Psalmus tum Psalmum que ad domum
 concine ab hor- Annæ.

to vsque ad domum Annæ cum beato Ioanne
 cernens eum trahi captum & vinctum. Quo-

tum in domo

11. Psalmus Annæ vbi fuit In domo Annæ
 colaphis & ala-

pis cæsus. Sex-

12. Psalmus tum in domo phæ.

Cayphæ vbi fuit

vultu velatus & sputis linitus. Et sic est finis se-

cundi nocturni. Cum dicuntur lectiones, vitæ

Dominum in carcere habendo tamen attentio-

nem ad lectiones & responsoria.

SEQUITVR tertius nocturnus: qui con-
 net tria cantica, quorum primum concine-

cum Dominus

dedi

1. Canticum. deducitur à domo In domo Pi-
Cayphæ in domū lati,
Pilati.

2. Canticum. Secundū cum de A Pilato ad
domo Pilati ad He- Herodem.
Herodem. Tertium

3. Canticum. vero cum reduci- Ab Herode
tur ab Herode ad ad Pilatum.
Pilatum. Et de

Homelia inde dicitur Ho - Flagellatio &
melia, Intuere Do- coronatio.

minū flagellari & spinis coronari. Et post duo-
decimum responforium contemplare, quomo-
do educunt Dominum foras flagellatum, & spi-
nis coronatum: & ostendunt eum populo di-
centes, Ecce homo. & pro eorum blasphemijs
concine tu;

Te Deum Te Deum lauda - Ecce Homo.
mus. Post hæc a -
spice quomodo fi-

Euangelium stitur dominus Pi- Sententia.
lato, vt audiat sen-

tentiam quæ per Euangeliū significatur: quod
attentè debes audire. Si autem fuerit dies feria-
lis, stationes quæ fiunt in Canticis, & Te Deum
laudamus, sunt faciendæ in Pater noster, & Aue
Maria: quæ dicuntur in principio laudum, & in
Psalmis; Deus misereatur nostri; & Miserere
mei Deus: ita vt Psalmus Miserere mei, finia-
tur extra ciuitatē, vbi Dominus crucem depo-
suit. & in Psalmis sequentibus facies stationes
secundum quod dicitur in laudibus festorum.

PSALMI Laudum sunt canendi cum stationi-
bus quæ sequuntur, Z 5 Deus

Deus mi- sereatur,	{ Cum post latam sententiam iussit est reuerti ad locum vbi fuit flagel- latus, vt se proprijs indueret vesti- mentis.
Dominus regnauit,	{ Cum educitur de domo Pilati ba- iulans sibi crucem vsque ad por- tam ciuitatis.
Iubilate,	{ A porta ciuitatis vsque ad montem Caluariae.
Deus De ^o meus,	{ Cum exiit tunicam & cruci in ter- ra positae supinus affigitur.
Benedi- cite,	{ Cum subleuatur de terra pendens in cruce.
Laudate	{ Cum de cruce deponitur in matris gremio, & in sepulchro.
Cap. & Resp.	{ Cum descendit ad lymbum sancto- rum Patrum.
Hymnus,	{ Ad gaudium quo gauisi sunt sancti Patres in eius visione.
Benedi- ctus	{ Cum sanctis patribus de sua libera- tione ei gratias agentibus.
Pater no- ster & O- ratio,	{ Significat reuionem anime & cor- poris Domini in sepulchro.
Auestella,	{ Significat primam apparitione Do- mini factam matri suae & Dominae nostrae.

Et hic finiuntur laudes. Et hoc modo mens no-
stra inueniet se circa Deum semper occupatam
fuisse, eum adorasse, benedixisse, laudasse, &
glorificasse, & pro nostris necessitatibus orasse.
Hec enim tria in singulis canonicis horis exple-
mus, Deum super iudicia iustificationis eius ad-
orantes: & de suis beneficijs ei gratias agentes:
& pro

& pro nobis ipsis, & pro vniuerso populo Dei exorantes, quamuis specialiter in nocturno officio iudicia diuinæ iustificationis assumimus tanquam obiecta: in diurno vero status Ecclesiæ & beneficia à Deo recepta. Oportet igitur nos in omni opere Dei, & cunctis horis canonicis esse attentos, vt cum sensus Psalmi vel versu eius ad adorandum, aut gratias agendū vel exorandum nos inuitat, adoremus, gratias agamus, & exoremus. Et quia nonnulli formā adorandi, gratias agendi, & orandi, in Psalmis ignorant, ideo hîc est subscribenda.

Forma adorandi.

Adoratio his verbis nō tam vocaliter quam mentaliter est facienda: O super summe Domine, anima mea te adorat super iudicia iustificationis tuæ in tuo dilectissimo filio expleta. His igitur vel similibus verbis in Psalmis, Dominus est à nobis adorandus.

Forma actionis gratiarum.

Gratiæ hoc modo agendæ sunt: O super summe Domine, anima mea tibi offert gratias, & laudes de ardentissimo amore tuo: quo me ante mundi constitutionem amasti, prædestinasti, creasti, redemisti, Christianum fecisti, conuertisti, de seculo deduxisti.

Et per hunc modum præmissa verba ad agendas gratias pro quocunq; beneficio poterunt aptari.

Forma orandi inter Psalmos.

Orationem inter psalmodiam per hunc modum formare poterimus pro nobis ipsis, aut
pro

pro sancta Ecclesia, vel pro peccatoribus seu
 pro parentibus, aut pro benefactoribus viu
 & defunctis, vel quouis alio statu. Primo igitur
 in primo vigiliarum Psalmo quasi in fine eius
 sic poterimus orare dicentes mentaliter & ra-
 ptim: O Domine per tuam sanctam incarna-
 tionem, propitius esto mihi peccatori; vel libe-
 ra me de tali tentatione; vel fac me humilem
 aut castum seu patientem; vel concede mihi tu-
 am gratiam vel gloriam. Vel dicendo: O Do-
 mine propitius esto Ecclesie tue, vel peccato-
 ribus, aut animabus defunctorum, &c. In se-
 cundo Psalmo sic adorandum: O Domine
 per sanctam Natiuitatem tuam propitius esto
 mihi peccatori vt supra. Vel per tuam sanctam
 circumcisionem, aut Regibus manifestationem
 aut in templo presentationem: vel per fugam
 in Ægyptum: vel per tuas sanctas lachrymas
 quibus ciuitatem ingrediens Hierusalem la-
 chrymatus es, largire mihi contritionem, & la-
 chrymarum compunctionem: vel per tuam
 sanctam cœnam. Et sic poterit monachus per
 totam psalmodiam orare tam pro se, quam pro
 vniuersis Ecclesie statibus, formans diuer-
 sos affectus secundum diuersitatem
 causarum, vel necessi-
 tatum.

QVE

QVEM MODVM DEBET HABERE
monachus in prima & tertia per totam hebdomadam, assumendo tanquam obiecta beneficia diuina secundum ferias.

CAPVT V.

Feria 2.	} Benefi- cium	} Creationis, Gratificationis, Vocationis, Iustificationis, Dotationis, Gubernationis, Glorificationis.
Fer. 3.		
Fer. 4.		
Fer. 5.		
Fer. 6.		
Sabbato Dominica		

Quodlibet istorum beneficiorum distinguitur in sex articulos: quorum tres aptantur ad primam, & tres ad tertiam, secundum senarium numerum Psalmorum, qui ad prædictas horas dicuntur. Vnde singuli Psalmi sex canendi sunt ad singulos articulos, referendo Domino gratias hoc modo:

Oratio.

GRatias tibi ago super summe Domine Deus meus, de tali beneficio. Hymnos ad primam, tertiam, & sextam, per totam hebdomadam concine congratulans diuinæ præsentia.

Feria secunda.

FERIA secunda considera beneficium Creationis,

gra-

	{ Prædestinavit,	} ad 1.
gratias	{ Creavit,	
agens	{ Corpus donavit,	} ad 3.
Domi-	{ Animam contulit, (buit,	
no, qui	{ Custodem angelū retri-	
te	{ Parentes Christianos de-	}
	{ dit.	

Feria secunda ad primam.

Ab æterno te prædestinavit, & perpetua charitate dilexit, & semper circa te sollicitus fuit.

Creavit te tempore, quo ei placuit, & te inter suas nobilissimas creaturas scilicet homines constituit: & noluit te condere lapidem, aut tale aliquid.

Impendit tibi corpus cum membrorum integritate, complexionis bonitate, & sexus nobilitate: à multis te miserijs eruens, & ad ei servandum te aptum faciens.

Feria secunda ad tertiam.

Tribuit tibi animam, creans eam ad imaginem & similitudinem suam, condendo eam suam capacem & immortalem: & adornando multis viribus & potentijs.

Dedit tibi angelum custodem à tuæ conceptionis hora, in vtero matris tuæ: qui te custodiret & multis beneficijs donaret.

Largitus est parentes Christianos, ex quibus nascereris Christianus non Agareus, aut Iudæus, vel infidelis, & in tempore fidei Christianæ.

Feria tertia.

FERIA tertia ad primam & tertiam confide-

rare debes beneficium gratificationis, eodem ordine quo feria secunda disposuimus,

Gratias agens Do- mino qui te	{	Gratificauit,	}	ad 1.
		Spiritum sanctum dedit,		
		Sacramenta impendit,		ad 3.
		Baptismo abluit,		
		Confirmatione roborauit,		
Christianum fecit.				

Feria tertia ad primam.

Gratificauit te in suo dilectissimo filio non parcens ei, sed eum tibi largiens in pretium, exemplum, & socium.

Dedit tibi Spiritum sanctum in signum adoptionis, & in priuilegium dilectionis, & in anulum desponsationis: sua tibi communicans dona, fructus, & sanctas inspirationes.

Impendit tibi sacramenta, & primo sanctam Ecclesiam in refugium, vbi à diluuiio peccatorum, sicut Noé in arca à diluuiio aquarum, posses saluus fieri.

Feria tertia ad tertiam.

Abluit te baptisate, in quo tibi indulgit originalem culpam, restituit innocentiam, vestiuit suam iustitiam.

Roboraui te in Sacramento confirmationis, quo multi caruere: quo te multis donauit muneribus, & eruit à malis pluribus.

Fecit te Christianum, vocans te suo nomine, ad ostendendum te gratificatum, & in sua gratia acceptum: & hoc tibi nomen imposuit in sui memoriam, constituens te filium Dei, & heredem regni cœlorum.

Feria

Feria quarta.

FERIA quarta debes ad primam & tertiam
considerare beneficium, eodem ordine, quem
in feria secunda assignauimus,

Gratias agens Do- mino qui te	{	Sustulit,	} ad 1.	
		Reuocauit,		
		Bona voluntate donauit,		
		Recepit,		} ad 3.
		De seculo eduxit,		
		In loco reformato consti- tuit.		

Feria quarta ad primam.

Patienter te sustulit, licet post tanta recepta
beneficia à Deo auersum, & per diuersa scelera
ad creaturas conuersum: & diutius expecta-
uit, & te damnare noluit, neque in tali statu mo-
ri permisit.

Te multifarijs modis oberrantem tam sapè
reuocauit, modo per internas inspirationes, ali-
quando per aliorum admonitiones: quandoque
per sacræ scripturæ exhortationes: nonnun-
quam per suorum beneficiorum largitiones:
interdum per suppliciorum & æternorum gau-
diorum ostensiones, & per alios modos plures.

Te bona voluntate, quæ suorum munerum
est præcipuum, donauit, mentis suæ surditate
dignanter confringendo: vocem virtutis
voci suæ impendendo: conuersionis tuæ obsta-
cula longè repellendo.

Feria quarta ad tertiam.

Quoties ad eum conuerti voluisti, paternali-
ter instar illius filij prodigi Euâgelici, cum gau-
di-

diote recepit amplexando, & deosculando, & primam stolam & anulum tibi restituendo.

Præter hoc quòd te pœnitentem recepit, de sæculo te eduxit, sicut Loth de Sodomis, & Abraham de Chaldæis, & Noë de diluuiò.

In loco reformato te posuit, coniungens te conuentui sanctè & regulariter degentium, & custodiens conuentu malignantium: donauit quoque tibi tempus pœnitendi, quod est valde preciosum: & gratiam merendi. & per professionem præuia confessione & subsequente absolutione remissionem omnium præteritorum peccaminum concessit.

Feria quinta.

FERIA quinta debes considerare beneficium iustificationis ordine quo supra,

agens gratias Domino, qui tibi.	{	Voluntatem mutauit,	}	ad 1.	
		Perseuerantiam dedit,			
		Spem contulit,		}	ad 3.
		Eucharistiam tribuit,			
		Scripturas exhibuit,			
Ornamenta virtutum tradidit.	}				

Feria quinta ad primam.

Mutauit tuam voluntatem, vt opera pœnitentiæ quæ tibi prius erant amara, fierent dulcia: & quæ prius erant dulcia efficerentur amara dando tibi peccandi continentiam: quod est insigne donum.

Dedit tibi perseuerantiam & constantiam, sine qua nemo potest saluus fieri, cum multi qui inceperunt, non perseuerauerint.

Con-

Contulit spem & gratiam, ne in cceptis deficeres, sed sperares veniam, gratiam, & gloriam te ab eo consecuturum: de hoc te certum faciens diuersis modis internarum cōsolationum & conferens gratiam ad proficiendum per oculos præteritorum malorum, & desiderium futurorum bonorum.

Feria quinta ad tertiam.

Tribuit tibi Sacramentum altaris, parando in conspectu tuo mensam, vbi refectionem sumeres, & sustentari posses ne deficeres in profectu. donauit tibi sacramentum sui preciosi corporis & sanguinis, in viaticum huius peregrinationis, & in Sacramentum communions, & in sacrificium redemptionis.

Exhibuit tibi sanctas scripturas tanquam speculum, vbi tuos defectus valeas contemplari, affectus valeant inflammari: & magis accendis possis purgari & iustificari.

Tradidit ornamenta & exercitia virtutum quibus sceditatem tuorum peccaminum operires. Et ne in iustificatione deficeres & recesseres, sanctos tibi in exempla contulit, quibus & instruaris & accendaris.

Feria sexta.

FERIA sexta in prima & tertia consideranda debet beneficium dotationis, ordine quo supra feria secunda agens gratias Domino: quod

Tibi { Insignia dona præbuit,
Alia plura bona adhibuit,
Gratiã meditandi exhibuit. } ad 1.

Te { Inflammavit,
A peccato custodiuit,
Iacentem erexit. } ad 3.

Feria sexta ad primam.

Præbuit tibi insignia dona Naturæ; præbens tibi sensum ad capiendum, & memoriam ad retinendum: Fortunæ scilicet fortitudinem & pulchritudinem: Gratia; purè credere & ardentè imitari.

Alia multa bona adhibuit, te reducens aberrantem; te instruens ignorantem: te erigens iacentem.

Gratiam meditandi, & in interioribus te exercendi exhibuit intellectum erudiendo: affectum accendendo: affectum coagendo.

Feria sexta ad tertiam.

Inflammavit tuum affectum. Nam non modo intellectum illustravit meditatione: sed quod plus est affectum affecit gustu & deuotione, & inflammavit interna consolatione, dando tibi arram vitæ æternæ.

A peccato te custodiuit, propulsans causas ad delinquendum, præstans virtutem ad resistendum, sanans affectiones ad permanendum.

Te iacentem erexit. Et si aliquando te tentatione superari permisit, te fortiolem surgere fecit, vires ad fortius resistendum impendendo, & ne frangereris, manum suam super te impo-
nendo.

Sabbato.

SABBATO ad primam & ad tertiam debet
considerare beneficium gubernationis, ordinis
quo supra : agens gratias DOMINO, qui

te	{	In esse conseruauit,	} ad 1.
		A multis malis præseruauit, Necessarijs sustentauit:	
tibi	{	Alia administrauit,	} ad 3.
		In esse alias creaturas seruauit, Regendo & gubernando in- tendit.	

Sabbato ad primam.

Conseruauit te in esse, dans tibi augmentum
quotidianum, & esse iocundum & sanum: com-
ex te sis nihilum.

Te à cunabulis, vsque ad præsentem diem
præseruauit à tantis periculis, languoribus, mor-
tibus, & alijs malis pluribus.

Necessarijs te sustentauit, præstans tibi suffi-
cienter victum & vestitum quotidianum.

Sabbato ad tertiam.

Subministrauit tibi omnia alia necessaria
impensans domum ad manendum, & locum
etiam ad quiescendum, &c. Et non modicum
igitur est necessaria, sed & multa alia vtilia
iocunda.

Conseruauit in esse propter te cæteras crea-
turas, ministrans successionem temporum,
producens diuersitatem fructuum ad tolle-
dum fastidium.

Terexit & gubernauit, deducens te non
lum per prospera, sed etiam per aduersa
quibus complura tibi contulit bona purg-

do delicta & augendo merita. Et quod potius est quòd semper circa te ita est sollicitè intendens, & intentè sollicitus ac si aliorum non esset ei cura. Et semper est tibi præsens, omnia opera tua prospiciens.

Dominica die.

DIE DOMINICA ad primam & tertiam debes considerare beneficium glorificationis, ordine quo supra feria secunda, agens gratias **DOMINO** de beneficijs glorificationis,

quæ sunt	{	Supra te,	}	ad primam.		
		Iuxta te,				
		Intra te,				
		Extra te,			}	ad tertiam.
		Subtus te,				
Circum te,						

Die Dominica ad primam.

Gaudia Paradisi tibi promisit, supra te diuinitatis fruitionem Redemptoris nostri eiusque gloriosæ matris visionem. Considera igitur quàm grande erit gaudium videre Regem cœlorum in decore suo, & Dominam nostram virginem Mariã totam deificatam & glorificatam.

Iuxta te fruiturus es Sanctorum societate iucundissima, propter eorum qualitatem. sunt enim speciosissimi, nobilissimi, charitate plenissimi, & in numero plurimi.

Intra te, ppter glorificationē animæ & corporis ratione quadruplicis dotis, qua adornabitur & vestietur immortalitate & præ sole fulgebit.

Die Dominica ad tertiam.

Extra te, præbiturus est tibi locum amœnissimum,

simum, deliciofissimum, omni quod delectare potest refertissimum scilicet odoribus, suauitatibus, canoribus, melodijs, & diuersis harmonijs: altissimum, latissimum, lucidissimum.

Subtus te, alia plura gaudia tibi largiturus est. Nō enim solūm his quæ supra te sunt, fruitorus es: sed etiam quæ subtus te sunt: cūm perspexeris te tam fauos & terribiles diuina virtute hostes deuicisse, & commissos reatus Dei clementia defleuisse, & tam dolorosos cruciatus Dei misericordia euasisse.

Circum te, alia multa bona tibi exhibiturus, quæ sunt tam multa, vt nequeāt numerari: tam magna, vt nequeant mensurari: tam preciosa, vt nequeant extimari: itaq; gaudium accipies a motione omnium malorum, & impletione omnium desideriorum, omne habens quod cupias, & nihil habens quod odias.

Utilitas gratiarum actionis pro beneficijs.

HACTENVS dilectissimi fratres per totam hebdomadæ ferias in prima & tertia Dei beneficia retulimus, ne quis se valeat excusare dicens, se ignorare pro acceptis beneficijs gratias agere: cum inter cuncta religiosi exercitia hoc sit præcipuum; vt gratias agens de receptis, sit dignus recipiendis. Quia enim sumus ingrati, ideo tantam virtutum & diuinorum donorum & præcipuè diuini amoris patimur inopiã. Nulatenus quippe perfecto amore Deo ualemus aptari, nisi per assiduam suorum beneficiorum cōsiderationem: nam isti sunt funiculi, quibus trahimur, aptamur, & adhæremus Deo, secundūm quod ipse per Prophetam Oseã testatur di-

eens: Trahã eos in funiculis Adam. Et qui sunt fratres funiculi Adam nisi diuinorũ munerum iugis ruminatio, vt Linconiensis & Bonauentura dicunt? Ingenter igitur nobis insudandũ est, vt in præmissis exercitijs assiduè nos ipsos exercendi periciam habeamus. & proculdubio experiemur animas nostras diuinitus illuminari, & inflammari. quia vt B. August. dicit, nihil nos ita ad Dei inflãmat amorem, sicut crebra diuinorum beneficiorum recordatio.

QVEM MODVM DEBET TENERE
religiosus in sexta & nona.

CAPVT VI.

QVEMADMODVM supra diximus, nõ solũ pro nobis ipsis, sed pro toto mundo orare & totis pietatis visceribus supplicare debemus Dominum: quatenus suam dignetur inclinare misericordiam ad omnes creaturas, pro quibus princeps gloriæ Christus Redemptor noster patri dignatus est: vt scilicet ad agnitionẽ veritatis suæ Catholicæ fidei trahantur siue Christiani, siue Iudæi, siue alij infideles, & non priuentur illo beatorum consortio foelicissimo, & careant illa beatifica diuinitatis visione, ad cuius cõtemplationem & fruitionem rationales creaturæ fuerunt conditæ. Pro quibus quoque & sanguinis Christi pretiosus thesaurus fuit effusus in cruce. Præcipuè tamen diuinam arctamur pro populo Christiano supplicare maiestaté, sicut nos decet. Hieremias Propheta, videns populum suũ per iniquũ Regem Nabuchodonosor malè tractari, & captiuum in Babylonem trahi, dolens aiebat:

¶ 4

Quis

Quis dabit capiti meo aquã, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos populi mei? Quis est Nabuchodonosor iniquus rex, fratres, nisi diabolus, qui trahit captiuas animas populi Christiani in Babylonem, hoc est in infernũ? Et quis est Hieremias, nisi anima deuoti religiosi Deo per amorem conglutinata, quæ ante Deum astans spiritu pietatis delibuta, ex intimis cõpansionis visceribus die ac nocte plangere, & preces fundere nõ desistit pro interfectis populi sui? Debemus igitur fratres in sexta & nona affectuosè cuiuslibet status Ecclesiæ personam sumere, orantes vt ad memoriam reuocemus illa septem verba, quæ Redemptor noster anxietate plenus in cruce protulit, poscentes pro reuerentia cuiusq; illorum verborum à diuina maiestate illud, quod cuiuslibet septem statuum personarum est necessarium.

Septem verba.

Septem status.

Primum	{ Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.	{ Inimicis Christianis, Saracenis, Iudæis, & alijs infidelibus.
secundũ	{ Mulier Ecce filius tuus: & discipulo. Ecce mater tua.	{ Parentibus.
tertium	{ Hodie mecum eris in Paradiso:	{ Benefactoribus.
quartum	{ Deus meus Deus meus vt quid dereliquisti me?	{ Tentatis, Afflictis, Captiuis.

quintum

quintum	{ Sitio.	{ Existentibus in peccato mortali.
sextum	{ Consummatum est.	{ Iustis.
septimum	{ Pater in man ^o tu- as commēdo spi- ritum meum.	{ Infirmis, & in mortis agonia laborantibus.

Ad sextam per totam hebdomadam.

CONCINE primum Psalmum repræsentando primum verbum scilicet; Pater dimitte illis, nō enim sciunt quid faciunt. Ora pro Christianis inimicis, Agarenis, Iudæis, & aliis infidelibus: concipiens in corde tuo vt ad cognitionem veritatis perueniant, ne illa æterna beatitudine priuentur. Et affectu pietatis forma orationem dicens, O piissime Domine, per istud primum verbum quod in cruce pendens protulisti, miserere omnium istarum animarum.

CONCINE secundum Psalmum in persona oranium consanguineorum, repræsentans secundum verbum, quod in cruce Dominus protulit scilicet; Mulier, ecce filius tuus: & discipulo, Ecce mater tua. Et formato sic orationem, O Domine per istud verbum propitius esto nostris consanguineis.

TERTIVM cane Psalmum in persona benefactorum, repræsentans tertium verbum, quod Dominus dixit ad latronem scilicet; Hodie mecum eris in paradiso. Orationem autem sic formabis: O Domine per virtutem istius sacri verbi

378 DIRECTORIUM HORARVM
tantæ misericordiæ miserere benefactorũ no-
strorum.

Ad nonam per totam hebdomadam.

H Y M N V S est concinendus in persona om-
nium tentatorum, afflictorum, & captiuorum
ad repræsentandum quartum verbum scilicet:
Deus meus Deus meus vt quid dereliquisti me?
Oratio autem sic est formanda; O Domine per
virtutem huius verbi subuenire dignare affli-
ctis omnibus, & tentatis, atq; captiuis.

C O N C I N E primum Psalmum, in persona
omnium in mortali peccato persistentium: re-
præsentans quintum Christi verbum in cruce
pendentis scilicet. Sitio: salutẽ videlicet animæ
meæ. Et formetur per hunc modum oratio: O
Dñe per virtutem huius sacrosancti verbi, mise-
rere cunctorum in mortali consistentium cri-
mine, & trahe eos ad veram pœnitentiam.

S E C V N D V S Psalmus, in persona vniuerso-
rum iustorum est cantandus, ad insinuandum
sextum verbum Christi scilicet: Consummatus
est: videlicet, omne quod Prophetatum fuerat
super iudicia iustificationis Patris mei. Oratio
vero forma hoc modo: O Domine per hoc
sacrosanctum verbum, conserua vniuersos ius-
tos in actibus veræ iustitiæ.

P S A L M V S tertius, cantandus est in persona
ægotantium, & in agone mortis laborantium.
Et per eum repræsentatur septimũ Christi ver-
bum, quod in cruce protulit scilicet: Pater in-
manus tuas commendo Spiritum meum. Et est
hoc modo formanda oratio: O Domine per hoc
sanctum

sanctum verbum miserere omnium infirmantium, & recipe animas eorum qui in mortis laborant agonia.

DE VESPERIS.

CAPVT VII.

Ad vesperarum officium sollicitus debet se religiosus præparare, vt offerat Domino sacrificium vespertinum. Et matutinorum & vigiliarum repetita præparatione, cum fuerit in oratorio in loco suo, attracto spiritu, ascendat mente cælum, præsentans se ante thronum diuinæ maiestatis, & multitudinis Angelorum & omnium sanctorum in circuitu throni psallentium, & quasi inter eos cum summa sit reuerentia, laudans Deum,

Concinat Psal.	{	Primum	} cum	} Angelis.	
		Secundum			} Patriarchis.
		Tertium			
Cantet	{	Quartum	} Apostolis.		
		Cap. & R.		} Martyribus.	
		Hymnum			} Confessoribus.
Concinat	{	Ma-	} Primos cum Domina		
		gni-		} nostra : secundos cum	
Concinat	{	scat	} virginibus.		
		que		} In persona Ecclesie mi-	
Concinat	{	Pater no-	} litantis.		
		ster, & col-			
		lectam.			

DE COMPLETORIO.

CAPVT VIII.

Inter horas canonicas diurnas, vltima est cõpletorium, & quemadmodũ hic est terminus diei

diei & operum vitæ actiuæ, ita deuotus religiosus illis expletis transire debet ad contemplationem, & ab exterioribus ad interiora. Et ideo in principio Completorij præmittimus, Cōuer-
te nos Deus, &c. rogantes Dominum vt conuertat nos ab actione ad contemplationem.

PSALLE primū Psalmum cum (Psal. 1.) vniuersis sanctis Patribus, in persona animarum in purgatorio luentium: repræsentans Dominum ad lymbum descendentem. Est autem sic orandum: O Domine per tuum sacrosanctum descensum ad lymbum, miserere omnium animarum in purgatorio commanentium.

PSALMVS secundus est (Psal. 2.) psallendus in persona sanctæ Ecclesiæ, repræsentans Redemptorem nostrum in monte oliuarum in die Ascensionis cum Domina nostra, & toto illo sacro Collegio eiusdem Ecclesiæ typum gerens. Et orabis sic: O Domine per tuam sanctam ascensionem miserere Ecclesiæ tuæ, ordinum & graduum eius.

TERTIVM concine Psalmum (Psal. 3.) & totum completorij residuum in persona totius nostræ Congregationis cum Domina nostra, & cum Apostolis & discipulis & sanctis mulieribus in cœnaculo ad insinuandum aduentum Spiritus sancti. Ora verò hoc modo: O Domine per aduentum Spiritus sancti miserere huic nostræ Congregationis: & dignare in nobis eiusdem sancti Spiritus gratiam & dona diffundere: vt ipse nos semper gubernet & regat.

Conclusio huius operis.

DIXIMVS hæc de repræsentationibus deuotis & obiectis ad quæ in singulis Psalmis diuini officij debet religiosus respicere. Nam sicut præmissum est, multum confert vt attentissimus & deuoti mentem in aliquo certo loco stabilire. His obiectis vsi sunt Sancti in psalmodia diuersimodè. Nam quidam habuerunt respectum ad horas Dominicæ passionis. Alij ad vitam Redemptoris nostri per totam hebdomadam, vt ostendit Bonauentura in suo libro de Cõtemplatione vitæ Christi. Nonnulli ad Euangelium literaliter, vt scribit Gerson in suo Monotessaron. Quidam alij ad diuina beneficia. Et quia non omnia conueniunt omnibus secundum capacitatem huius nostri temporis, ex omnibus præmissis excerpimus illa, quæ melius & minori fastidio valent exercitari. Vnde qui dignus citharista cupit esse Domini, modum supra positum obseruet diligenter. Quod si egerit; secura conscientia poterit apparere super distractionibus in officio diuino habitis ante diuinam clementiam, faciens quod in se est. nam absque mentis distractione Deo cantare Angelicum est, non humanum officium. Et vt parum eruditi intelligant quid nomine obiecti significatur, dicimus, quod in præsentibus obiectum dicitur quæcunque materia deuota quæ præsentatur intellectui, vt vita Domini, Dei beneficia, status diuersi personarum: vt supra paruit.

Quomo-

382 DIRECTORIUM HORARVM
QVOMODO SVNT HORAE CANONI-
ca terminanda: & quid meditari debet bonus mona-
chus in illa morula, in qua post singulas horas
canonicas in oratorio fle-
bit genua.

CAPVT IX.

DIximus ecce de horis canonicis quantum
ad ingressum, & quantum ad progressum,
videndum est modò de eisdem quantum ad e-
gressum. Legitur quippe in Ecclesiaste: Melior
est finis orationis, quam principium. Hoc dicitur,
quia omnis laus in fine canitur. Nam opus cuius
finis bonus est, ipsum quoque bonum est. Non igitur
fratres decet vt finita hora canonica, de ora-
torio mox egredi festinemus. Valde enim hoc
Sancti reprehendunt. quinimmo expleto pe-
seruitutis nostrae debito, mens nostra sollicita
ex intimis praecordiis Dominum exorare: quate-
nus seruitium nostrum gratum habere dignetur:
& humili corde

Veniam petere,
Gratias agere,
Sacrificium offerre.

PRIMO consideret, si habuerit attentionem
deuotionem, & reuerentiam. & de eo in quo
cognouerit defecisse, exposcat sibi à Domino
indulgentiam: vt nostrae humilitas orationis
suppleat imperfectionem deuotionis. & dicat
corde contrito illa Publicani quinque verba: De-
us propitius esto mihi peccatori. sunt enim in-
gentis virtutis, & admirandae deuotionis. Si au-
tem tantam efficaciam habuerunt, vt publica

num Deo reconciliarent, debemus fiduciam habere quod pro negligentis quas in diuino officio inuiti committimus, valebunt satisfacere. Et ea dicentes, pectora tundere instar illius publicani non negligamus.

SECUNDO curet gratias Domino agere, qui dignatus est nos ad suas laudes admittere, & in nobis suam gratiam & consolationem diffundere, & præstare fiduciam eruditionis.

TERTIO studeat offerre sacrificium vigiliarum, & matutinorum & cæterarum horarum canonicarum, quod summè necessarium est: ne aues cæli scilicet dæmones, & vanæ cogitationes venientes, rapiant semen diuini verbi in agro cordis nostri, tempore psalmodiæ seminatum. quod scilicet diuinum semen confestim oratione est abscondendum. Vnde scitote fratres quodlibet bonum opus, esse per orationem semper Deo offerendum: vt semen deificum semper maneat in corde, & spiritualis fructus crescat in actionem: vt sit Deo grata, & nobis, & toti Ecclesiæ proficua. Et hæc oblatio post consummationem diuini operis nequaquam est prætermittenda: vt dignetur in nobis Dominus conseruare, quod nobis bonum dignatus est præstare. Et facienda est per manus sanctorum, quorum agimus festa, & præcipuè Dominiæ nostræ. & dicatur sic: Suscipe Domine Deus meus, precibus & meritis gloriosissimæ virginis MARIÆ & omnium sanctorum tuorum, singulariter Angelorum vel Apostolorum, vel talis sancti cuius hodie memoriam agimus, obsequium seruitutis meæ: & si quid
his

his laudibus dignum egi, clemens respice: & quod negligentius actum est, propitius ignosce, per Christum Dominum nostrum. Vel sic: Consummatum est sacrificium matutinum, vel vesperinum, suscipe illud Domine per intercessionem beatissimæ virginis Mariæ, & istius sancti cuius hodie memoriam celebramus, & omnium sanctorum tuorum ad laudem & gloriam nominis tui, & salutem animarum nostrarum & omnium Christianorum: & requiem defunctorum, per Dominum nostrum. Post horas autem reliquas sic est oblatio facienda: Consummatum est sacrificiū laudis suscipe illud, &c. Et ita nos ipsos in eadem semper conseruare deuotione, & morum grauitate post orationem debemus: ac si tunc ab oratione discederemus, aptantes mentem ad solita exercitia, vel ad ea quæ in superioribus tractauimus, morosius ruminando.

Quid contemplandum est cū in fine Psalmorum canitur, Gloria Patri.

CAPVT X.

VNiuerſa Dei beneficia, secundum Bonauenturam, sunt,

Bona { Natura,
Gratiæ,
Supereminentiæ.

Bona { Natura,
Gratiæ,
Supereminentiæ. } sunt dona { creationis
iustificationis
redēptionis.

Ista autem tria munera preciosa attribuuntur tribus diuinis personis,

{	Patri,	} attri- bui- tur	} Creatio, Redemptio, Iustificatio.
	Filio,		
	Spiritui sancto		

Quoties ergo psallimus, Gloria Patri, toties memores simus horum trium munerum sic dicentes,

Gloria { Patri: qui cum non essem, me creauit.
Filio: qui cum perditus essem, me redemit.
Spiritui sancto: qui cum essem filius iræ,
me iustificauit.

Vel generaliter loquendo,

Gloria { Patri: qui omnia creauit.
Filio: qui totum mundum redemit.
Spiritui sancto: qui omnes sanctos iustificauit.

Tanta & talis gloria propter hæc omnia, & eorum quodq; sit ei pariter, quanta erat in principio, cum eum laudarent astra matutina, & quanta est nunc & semper, & per discursum presentis vitæ ei dabitur ab vniuersali Ecclesia: & quanta in secula seculorum ei erit ab vniuersis cæli conciuiibus in patria, quia tanta mihi largitus est bona, Amen.

EXPLICITVM est directorium horarum canonicarum ad honorem & gloriam Dei, & supergloriosæ genitricis eius & Domine nostræ virginis Mariæ. Deo gratias, Amen.

TRACTATVS iste in summa, continet quatuor partes principales:

Præparationes ante diuinum officium.

Adorationes ad vigilias, matut. & vespas.

b

Gra-

Gratiarum actiones ad primam & tertiam.
Orationes ad sextam, nonam, & cōpletorium.

Præparationes sunt tres,

Remota,	} quæ	} In sancte viuendo.		
Propinqua,			} confi-	} In profunde cōsiderando.
Proxima,				

Sancta vita consistit.

in { Cordis nostri peruigili obseruatione,
Temporis fructuosa expensione.
Nostrorum operum recta intentione.
Debemus autem profunde considerare, quod
tendimus

ad	{	Deum adorandum.
		Deo gratias agendum.
		Deum orandum.

Quia nihil est

Deo	{	Adorari dignius.
		Laudari rationabilius.
		Magis necessarium & utilius.

Ad feruenter orandum: oportet habere

Mentem	{	Puram,
		Recollectam,
		Affectā: vt in tertia præparatione (cōtinuat)

Adorationes hoc modo fiunt:

In vigiliis.

adoran- da est	{	Conuersatio	} Christi.
		Passio	
		Glorificatio	

In vesperis.

adoran- dum est	{	Cum domina nostra.
		Cum triumphante Ecclesia.
		Cum militante Ecclesia.

In psalmodia primæ & tertiæ agimus gratias pro beneficiis à Domino receptis, ea ad memoriam reuocantes hoc ordine:

Feria 2.	} Benefi- cium	{ Creationis.
Fer. 3.		{ Gratificationis.
Fer. 4.		{ Vocationis.
Fer. 5.		{ Iustificationis.
Fer. 6.		{ Dotationis.
Sabbato		{ Gubernationis.
Dominica		{ Glorificationis.

Vnumquodque præmemoratorum beneficiorum distinguitur in sex articulos: vt singulis sex Psalmis, qui per totam hebdomadam in prima & tertia psalluntur, respondeant singuli sex articuli cuiusque prænominatorum beneficiorum, vt latius in singulis feriis superius dictum est.

Orationes in sexta & nona dicuntur pro septem statibus, in reuerentiam septem illorum sacrorum verborum à Christo in cruce prolatorum.

In tribus Psalmis qui ad sextam psalluntur, oramus

pro { Inimicis, Christianis, Saracenis.
Iudæis, & aliis infidelibus.
Consanguineis.
Benefactoribus.

In hymno & tribus Psalmis, qui ad nonam canuntur, oramus,

pro { Afflictis, tentatis, & captiuis.
In mortali peccato persistentibus.
Iustis.

388 DIRECT. HORAR. CANONICAR.
| Infirmis, & in mortis agonia laborantibus.

In Completorio oramus.

pro { Animabus in purgatorio luentibus,
Statu vniuersalis Ecclesiæ,
Nostra Congregatione.

F I N I S.

TR